

Szczegółowe zestawienie wszystkich uwag do projektu *Programu Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego*, otrzymanych od poszczególnych instytucji

Lp.	Treść uwagi	Komentarz Departamentu Ochrony Środowiska
Uwagi Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie		
1.	Str. 10 - „Administracja specjalna (...) - wymieniona jest tylko jedna z 6 dyrekcji regionalnych których lasy położone są na terenie woj. mazowieckiego.	uwzględniono
2.	Str. 26 - ogólna charakterystyka województwa mazowieckiego – brak charakterystyki przyrodniczo – leśnej. Z niewiadomych względów jest ona przeniesiona do osobnego rozdziału.	nie uwzględniono, informacje zostały zawarte w rozdziale 4.2 <i>Zasoby przyrodnicze</i> .
3.	Str. 44 - tabela 9 – zsumowanie powierzchni poszczególnych form ochrony nie jest odzwierciedleniem powierzchni objętych ochroną. Nie można, bowiem sumować poszczególnych form ochrony i twierdzić, że prawie 1/3 województwa jest objęta ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody. Są to jedynie zestawienia GUS wskazujące ile powierzchni zajmują poszczególne formy ochrony. Często się, bowiem zdarza, że na terenie Parku krajobrazowego występują użytki ekologiczne, rezerваты przyrody itp. W tej tabeli powierzchnie ich zostały zsumowane.	uwzględniono
4.	Str. 45 - ilość rezerwatów na terenie woj. mazowieckiego wynosi 177, a nie jak błędnie podaje POŚ - 175.	poprawiono
5.	Str. 46 - Mazowiecki i Nadbużański PK posiadają już plany ochrony – a nie jak podaje POŚ są one w opracowaniu.	poprawiono
6.	Str. 48 - Fauna – brak odniesienia do całego województwa – wymienia się jedynie KPN, nie wspominając o występowaniu na terenie woj. mazowieckiego chociażby wilka, strzebli błotnej, przeplatki maturny. Brak jest też jakichkolwiek informacji o licznych programach czynnej ochrony poszczególnych gatunków – żółwia błotnego, bociana czarnego, białego, sowy płomykówki. Wiele z tych programów jest prowadzonych w ścisłej współpracy z LP.	uwzględniono w sposób ogólny
7.	Str. 48 - rozdział 4.4.2 Lasy zawiera wiele błędnych danych. m.in. dotyczących struktury gatunkowej. Autorzy wymieniają tu modrzewia i buka – gatunki, które są domieszkowe na terenie woj. mazowieckiego i występują lokalnie. Brak jest natomiast takich gatunków jak dąb, brzoza, olsza, które zajmują znacznie większe powierzchnie niż Md i Bk.	uwzględniono – uzupełniono wpisując właściwe gatunki występujące na terenie województwa
8.	Ocena stanu zdrowotnego drzewostanów prowadzona jest w oparciu o gatunki, które występują w niewielkiej ilości na terenie województwa. Brak odniesienia do drzewostanów dębowych, które na terenie RDLP w Warszawie w 2004 roku były najbardziej uszkodzone w kraju. Autorzy pominęli również LKP – Lasy Warszawskie, który funkcjonuje od 2005 roku. Brakuje odniesienia do	uwzględniono - uzupełniono o informacje dotyczące drzewostanów dębowych, a także LKP - Lasy Warszawskie.

	struktury własności lasów prywatnych – drobne działki itp.	
9.	Str. 51 - Podsumowanie – przyjmując, że dotyczy ono całego rozdziału 4 nie odzwierciedla zawartych w nim informacji. Trudno, bowiem w przedmiotowym rozdziale znaleźć informacje, na jakich autor opierał się wyciągając wnioski, iż np. często dochodzi do naruszeń stref ochronnych wokół gniazd, czy też informacji, iż edukacja jest prowadzona tylko na terenie KPN – nie wspomina się o edukacji prowadzonej przez LP oraz parki krajobrazowe. Na terenie województwa przeważają małe kompleksy leśne, duże zaś występują tylko we wschodniej jego części. Największym czynnikiem negatywnym jest rozdrobnienie lasów prywatnych.	uwzględniono – uzupełniono o informacje dotyczące edukacji prowadzonej przez LP oraz parki krajobrazowe
10.	Str. 52 - autorzy nie wymieniają, że również istotnym problemem jest brak planów ochrony dla rezerwatów przyrody – skupiają się jedynie na PN oraz PK. Ponadto stwierdzenia zawarte w rozdziale Problemy dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> • „Kontynuacji działań naprawczych podjętych w zakresie wdrażania kryteriów zrównoważonego rozwoju leśnictwa, które mają na celu poprawę stanu zdrowotnego ekosystemów leśnych, zachowanie bioróżnorodności, ochronę zasobów glebowych i wodnych w lasach, • Utrzymania produkcyjnej zasobności lasów, i prawidłowej gospodarki leśnej”, należałoby zdaniem RDLP w Warszawie odnieść do lasów niepaństwowych. 	uwzględniono – uzupełniono o informacje dotyczące planów ochrony, a także poprawiono rozdział – <i>Problemy</i> .
11.	Str. 99 - tabela 27 słabe i mocne strony woj. mazowieckiego – Zasoby Przyrodnicze, Słabe strony – nie jest prawdą iż woj. mazowieckie nie posiada żadnych regionalnych programów ochrony dla rodzimych gatunków fauny i flory. Warto tu chociażby wspomnieć o rozpoczynającym się w LP programie ochrony cisa, istniejących i prowadzonych wspólnie z LP programach ochrony bociana czarnego, sowy płomykówki, kraski, żółwia błotnego, strzebli przekopowej.	uwzględniono – usunięto zapis mówiący o braku regionalnych programów ochrony dla kluczowych gatunków flory i fauny
12.	Str. 111 - Cele strategiczne – punkt 2 – brak wniosku o opracowanie planów ochrony dla rezerwatów przyrody położonych na terenie woj. mazowieckiego.	uwzględniono – uzupełniono zapisy
13.	Str. 112 - 6.4 - Monitoring gospodarki leśnej w LP funkcjonuje od wielu lat, wdrożone są biologiczne i ekologiczne metody ochrony lasu oraz prowadzona jest w nadleśnictwach edukacja leśna.	uwzględniono – usunięto zapis dotyczący opracowania kompleksowego monitoringu gospodarki leśnej
14.	Str. 113 - 6.5.2 – brak informacji o pożarach w lasach (największe zagrożenie w kraju) i wniosku o dofinansowanie służb LP w sprzęt przeciwpożarowy np. specjalistyczny sprzęt gaśniczy, odzież itp.	uwzględniono – uzupełniono o zapis dotyczący dofinansowania do sprzętu przeciwpożarowego dla służb LP
15.	Str. 126 - działania wymienione w rozdziale 7.3 – brak jest informacji o konieczności opracowania planów ochrony dla rezerwatów przyrody.	uwzględniono - uzupełniono zapis
16.	Str. 127 - rozdział 7.4 – należy rozwinąć.	częściowo uzupełniono – bardziej szczegółowe informacje zawarte są w obecnie opracowywanym <i>Programie zwiększania lesistości dla Województwa Mazowieckiego</i>

		<i>do roku 2020</i>
17.	Str. 138 - Instrumenty prawne – brak wymienienia Planów Urządzenia Lasów oraz planów ochrony dla rezerwatów przyrody, PK, PN.	uwzględniono – uzupełniono zapisy
18.	Str. 158 - tabela ochrona lasu i łowiectwo – niewłaściwa nazwa rozdziału w tabeli gdyż nie zawiera ona żadnych zapisów dotyczących łowiectwa.	uwzględniono – poprawiono nazwę rozdziału
Uwagi Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego		
19.	<i>Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego</i> uchwalony został 7 czerwca 2004 roku (uchwała nr 65/2004 Sejmiku Województwa Mazowieckiego) a nie 2005 roku jak podano m.in. na stronach: 7, 13, 24,	Poprawione.
20.	wśród przedsiębiorstw z terenu województwa mazowieckiego, dla których ustanowiono trzyletni okres przejściowy w zakresie zintegrowanego zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń wymieniono zakład ROLDROB i ZGC z Tomaszowa Mazowieckiego (woj. łódzkie) – str. 21,	Poprawione.
21.	w danych podstawowych dotyczących powstania województwa mazowieckiego nie uwzględniono części byłych województw: łomżyńskiego, białskopodlaskiego i skierniewickiego (str. 26),	Poprawione.
22.	bieg rzeki Wisły i ważniejszych dopływów scharakteryzowano jako linię łamaną (str. 32),	Uwzględniono.
23.	wskazane uszczegółowienie tytułu tabeli 2 na str. 35 o rodzaj ścieków (odprowadzane czy oczyszczane) ponieważ komentarz tekstowy nie odnosi się do treści merytorycznej tabeli,	Uzupełniono w opisie nad tabelą.
24.	według danych GUS w 2004 roku z wodociągów korzystało 79,2%, a z kanalizacji 47,3% ogółu mieszkańców. Dane podane w opracowaniu dotyczą tylko ludności wiejskiej (str. 37),	Uwzględniono.
25.	rzeka Wkra nie jest bezpośrednim dopływem Wisły co mylnie podano na str. 44,	Poprawione.
26.	prace nad sporządzeniem planów ochrony parków krajobrazowych nie dotyczą Mazowieckiego Parku Krajobrazowego i Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego – str. 46 (Rozporządzenie Nr 13 Wojewody Mazowieckiego z dnia 16 kwietnia 2004 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Mazowieckiego Parku Krajobrazowego im. Czesława Łaszka na okres 20 lat, Rozporządzenie Nr 20 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 sierpnia 2006 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego),	Poprawione.
27.	na terenie województwa mazowieckiego występują trzy leśne kompleksy promocyjne, a nie dwa jak zapisano na str. 49. Pominięty został powołany zarządzeniem Nr 22/2005 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 1 kwietnia 2005 roku Leśny Kompleks Promocyjny Lasy Warszawskie o powierzchni 48 572 ha położony na terenie nadleśnictw: Drewnica, Jabłonna, Celestynów i Chojnów (RDLP Warszawa),	Uwzględniono.
28.	województwo mazowieckie położone jest w dorzeczu środkowej, a nie dolnej Wisły (m.in. str. 70, 72, 110),	Poprawione.
29.	zbiornik Wykrot na rzece Rozoga gm. Myszyniec zrealizowany został w latach 2003-2004. Nie powinien być zatem ujęty w działaniach przewidzianych do realizacji do 2010 roku w ramach celu GW3: <i>Zmniejszenie deficytu wód podziemnych i powierzchniowych</i> (str. 124),	Poprawione.
30.	na terenie województwa mazowieckiego nie ma rzeki Okrzemki (str. 126). Prawdopodobnie chodzi o rzekę	Poprawiono na rzekę Okrzejkę.

	Okrzejkę – prawostronny dopływ Wisły.	
31.	w podsumowaniu rozdziału 4.1. <i>Zasoby, użytkowanie i jakość wód</i> wśród czynników negatywnych wymieniono występowanie rozległych lei depresyjnych w rejonie Warszawy, Radomia, Pionek i Wierzbicy w efekcie intensywnej eksploatacji wód podziemnych (str. 43). Tak ważny problem zasygnalizowany w diagnozie (brak charakterystyki zjawiska) nie znajduje odpowiedniego odniesienia w kierunkach działań dotyczących racjonalnego gospodarowania wodą,	Uwzględnione częściowo, gdyż w kierunkach działań jest ogólny zapis dotyczący pełnego zidentyfikowania poborów wód powierzchniowych i podziemnych oraz stopniowe eliminowanie wykorzystania wód podziemnych do celów przemysłowych.
32.	w rozdziale 4.3. <i>Powierzchnia ziemi</i> wskazano szereg rejonów, w których nie są dotrzymane standardy jakości gleb natomiast w dalszej części dokumentu problem ten nie znajduje odzwierciedlenia,	Częściowo uwzględnione. Przedsiębiorstwa, na terenie których nie są dotrzymane standardy jakości gleb zgodnie z ustawą – Prawo ochrony środowiska są zobowiązane do usunięcia tych zanieczyszczeń. Ponadto w <i>Programie</i> jest informacja na temat problemu identyfikacji terenów, na których są przekroczone standardy gleby, ze względu na brak odpowiedniego wyposażenia i nowoczesnych narzędzi pracy w Starostwach.
33.	w kierunkach działań dotyczących celu strategicznego TR1 <i>Zmniejszenie presji środków transportu na środowisko naturalne</i> (str. 125) skupiono uwagę na środowisku życia ludzi, nie uwzględniono potrzeby tworzenia przejść umożliwiających migrację zwierząt, szczególnie przy drogach przecinających ciągi ekologiczne,	Uwzględniono poprzez dopisanie odpowiedniego zapisu.
34.	brak odniesienia do zagrożeń wystąpienia poważnych awarii wynikających z funkcjonowania rurociągów przesyłowych (ropy naftowej i transportu substancji ropopochodnych) zarówno w części diagnostycznej (str. 96) jak i w kierunkach działań (str. 129).	Nie uwzględniono, zgodnie z ustaleniami podjętymi na spotkaniu konsultacyjnym, które odbyło się w dniu 13 listopada 2006 r. w siedzibie UMWM.
Uwagi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego		
35.	W rozdziale 4 „Syntetyczna Ocena Stanu Środowiska Województwa Mazowieckiego” podrozdział 4.1 „Gospodarka Odpadami”, w podpunkcie 4.4.1. Odpady Komunalne - napisano, że unieszkodliwiono termicznie 3% wytworzonych odpadów komunalnych, lecz nie podano, z jakiej ogólnej ilości?. Ponadto wskazano, że unieszkodliwiono 67% odpadów poprzez składowanie, lecz również nie poinformowano o ogólnej ich ilości.	Problem gospodarki odpadami (zgodnie z uzgodnieniami podjętymi na spotkaniu konsultacyjnym, które odbyło się w dniu 13 listopada 2006 r.) został przedstawiony bardzo ogólnie. Szczegółowe informacje dotyczące w/w zagadnienia (co podkreślone zostało w poprawionej wersji projektu <i>Programu</i>) będą uwzględnione w <i>Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa</i>

		<i>Mazowieckiego</i> , który będzie opracowany w 2007 r.
36.	W rozdziale 8 „Zarządzanie Programem i Kontrola Realizacji Programu”, w podpunkcie 8.2 „Instrumenty Zarządzania Realizacją Programu”, w akapicie - Instrumenty finansowe, zgodnie z obowiązującymi zapisami ustawowymi - nie używa się już nazwy „opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska”, lecz „opłaty za korzystanie ze środowiska”.	Poprawione.
37.	W rozdziale 9 „Finansowanie działań środowiskowych”, podpunkt 9.2 „Analiza możliwości pozyskania środków na realizację programu z różnych źródeł finansowania” jako dodatkowe źródła finansowania można również wskazać, informacje o Norweskim Mechanizmie Finansowym i Mechanizmie Finansowym Europejskiego Obszaru Gospodarczego.	Uwzględniono. Dodana została informacja o Norweskim Mechanizmie Finansowym i Mechanizmie Finansowym Europejskiego Obszaru Gospodarczego.
Uwagi Urzędu Miasta Wołomin		
38.	W związku z opublikowaniem tekstów jednolitych wielu ustaw w ostatnim okresie czasu niezbędne jest zaktualizowanie miejsca publikacji powoływanych aktów prawnych, w szczególności dotyczy to Załącznika Nr 1 „Uwarunkowania prawne poszczególnych elementów środowiska”;	Uwzględnione – uzupełniono.
39.	Ponieważ w dniu 01.08.2006r. Rada Ministrów zaakceptowała kierunkowo projekt Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, odwołania do treści tego dokumentu winny uwzględniać dokonane w projekcie zmiany w zakresie liczby i nazewnictwa powoływanych priorytetów (pkt. 2.1.3.). Na stronie 18 w Priorytecie II należy w jego nazwie po słowie „ochrona” dodać określenie „powierzchni”, w Priorytecie XII określenie „narodowe” zastąpić zwrotem „kulturowe”, uzupełnić nazwę priorytetu XIV – „Pomoc techniczna dla wsparcia procesu zarządzania Programem oraz upowszechniania wiedzy na temat wsparcia ze środków Unii Europejskiej oraz dodać Priorytet XV – „Pomoc techniczna dla wsparcia zdolności instytucjonalnych w instytucjach uczestniczących we wdrażaniu priorytetów współfinansowania z Funduszu Spójności”.	Uwzględnione – uzupełniono.
40.	W zakresie przyjętej metodyki prac nad opiniowanym projektem, wątpliwości budzi opracowanie kosztów dla poszczególnych priorytetów POŚ Województwa Mazowieckiego z pominięciem analizy gminnych programów ochrony środowiska. Na str. 13 wymienia się programy powiatowe, które nie uwzględniają pełnych kosztów programów gminnych, w tym aktualizacji zawartych w nich szacunków wydatków inwestycyjnych wynikających z procesu przygotowania realizacji zadań. Jest to istotne z punktu widzenia zapisów harmonogramu działań krótkoterminowych, zgodnie z którymi, jego realizacja obciąża w pierwszym rzucie samorządy gminne lub gminne jednostki organizacyjne (uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrona powietrza [ciepłownictwo], edukacja ekologiczna, itd.), co wynika z zakresu zadań własnych i roli gmin w podejmowaniu działań inwestycyjnych mających na celu wywiązanie się Polski z ustaleń negocjacyjnych odnośnie pełnego	Uwzględnione częściowo. Wojewódzki program ochrony środowiska nie jest zbiorem informacji ze wszystkich programów ochrony środowiska z terenu województwa mazowieckiego (co szczegółowo zostało omówione na spotkaniu konsultacyjnym, które odbyło się w dniu 13 listopada 2006 r. w siedzibie UMWM).

	uwzględnienia przepisów i standardów Unii Europejskiej. Brak jest również oszacowania kosztów wykonania obowiązków ustawowych wynikających z wydanych przez Wojewodę rozporządzeń w sprawie wyznaczenia obszarów aglomeracji i określenia programów ochrony powietrza. W tym miejscu należy nadmienić, że rozporządzenia te były wydawane już po uchwaleniu programów na szczeblu powiatowym i gminnym. Dane publikowane przez Urząd Statystyczny w Warszawie nie uwzględniają rzeczywistych kosztów ponoszonych na budowę infrastruktury związanej z ochroną środowiska.	
41.	Horyzont czasowy dokumentu winien obejmować cały czasookres kolejnego programowania 2007-2013 z perspektywą do 2015r. Przyjęta perspektywa winna być wydłużona do roku 2015. Powyższe ułatwi bilansowanie kosztów realizacji niektórych priorytetów, w tym kosztów realizacji jednego z najważniejszych programów - Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Uwzględniona w Programie Ochrony Środowiska Województwa perspektywa powinna obejmować cały okres funkcjonowania Programów Operacyjnych czyli do 2013r. plus 2 lata na zakończenie inwestycji rozpoczętych w 2013r. , tj. do roku 2015.	Nie uwzględniono. Ramy czasowe dla <i>Programu</i> zostały dokładnie określone w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (procedury przetargowe) i zgodne są z zapisami ustawy – Prawo ochrony środowiska.
42.	Brak oceny wyjściowej w zakresie zbilansowania wymaganych potrzeb z tytułu dostosowania do wspólnotowych przepisów i standardów środowiskowych w drodze zestawienia wskaźników wyjściowych i minimalnych dostosowawczych , m.in. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w kontekście wyznaczonych obszarów aglomeracji.	Nie uwzględniono. Informacje będą zawarte w raporcie z realizacji programu ochrony środowiska, który zostanie sporządzony pod koniec 2007 roku (raport za lata 2005-2006), zgonie z ustawą – Prawo ochrony środowiska.
43.	Rysunek 11 str. 64 – stopień wykorzystania istniejącego składowiska odpadów komunalnych w Starych Lipinach w Gminie Wołomin nie uwzględnia efektów ekologicznych realizacji projektu współfinansowanego z EFRR w ramach ZPORR pn. „Końcowa rekultywacja, ukształtowanie składowiska i selektywna zbiórka odpadów w Gminie Wołomin” (oddanie do użytkowania lipiec 2007r.), obejmujących m.in. zwiększenie powierzchni składowiska z ca 3,8ha do 5,5ha co zabezpieczy możliwości składowania balastu pochodzącego z gminnej sortowni odpadów przez okres co najmniej 5 kolejnych lat. Poza czynnym składowiskiem w Starych Lipinach nadal funkcjonuje składowisko odpadów komunalnych w Wólce Kozłowskiej w Gminie Tłuszcz (pow. 3,8 ha). Ponadto, w ramach realizacji w/w Projektu nastąpiło doposażenie gminnej segregowani i obecnie zakład ten jest również zakładem odzysku surowców wtórnych. Poza instalacjami MZO w Wołominie na terenie powiatu wołomińskiego istnieje druga segregowania odpadów PHU „Clean Word”.	Nie uwzględniono. Rysunek 11 uwzględnia rozmieszczenie wybranych instalacji. Są to informacje z opracowania „ <i>Stan środowiska w województwie mazowieckim</i> ” sporządzonego przez WIOŚ w Warszawie, dlatego też Wykonawca nie mógł zmienić, ani dopisać nowych danych. Departament Ochrony Środowiska sugeruje przekazać przedmiotowe informacje do WIOŚ w Warszawie, celem zaktualizowania dokumentu „ <i>Stan...</i> ” na przyszłe lata.
44.	Tabela 21 str. 74 – aczkolwiek podane dane w zakresie jakości powietrza na terenie powiatu wołomińskiego są zgodne z dokumentem publikowanym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie pn. ”Ocena Roczna Jakości Powietrza za 2005r.”, to prezentowana znaczna poprawa stanu środowiska w tym zakresie budzi wątpliwości. W 2003r. powiat wołomiński ze względu na stwierdzone przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 został objęty programem ochrony powietrza i program ten został określony rozporządzeniem Nr 65 Wojewody Mazowieckiego z dnia 08.12.2003r. Pomimo, że podstawowe kierunki działań w nim określone nie zostały w pełni wdrożone i zrealizowane, m.in. dotyczące zanieczyszczeń	Uwzględnione częściowo. W wyniku ustaleń podjętych na spotkaniu konsultacyjnym (13 grudnia 2006 r.) nie zmieniono danych w tabeli, ponieważ została ona sporządzona na podstawie raportu WIOŚ za rok 2004. Dopisano natomiast w rozdziale 6.1.4. kierunek działań – <i>Konsekwentna realizacja</i>

	<p>związanych z ruchem samochodowym, niską emisją i z energetycznego spalania paliw w scentralizowanych systemach grzewczych, powiat wołomiński z klasy strefy C został przekwalifikowany na klasę A i na mapach prezentowanych przez WIOŚ stanowi „oazę czystości” w całym województwie mazowieckim.</p> <p>Nie wydaje się by jakość powietrza była w standardach lepszych niż uzdrowskowa. Gmina Wołomin i jej spółka komunalna ZEC z tytułu osiągania standardów zgodnych z wymogami UE musi ponieść znaczne nakłady na likwidację niskiej emisji na terenie miasta i modernizację instalacji odpylania spalin, kompleksowego oczyszczania i monitorowania emisji (całość realizacji programu szacuje się na 3,5 mln euro). Takie przedstawienie parametrów jakości powietrza w powiecie niewątpliwie utrudni pozyskiwanie funduszy pomocowych w drodze konkursu.</p> <p>Ponadto, naszym zdaniem, nie odpowiada rzeczywistości stanowi w kontekście ustaleń z 2003r. Na powiat wołomiński poza źródłami lokalnymi oddziałuje Warszawa. Poza tym nastąpił dalszy natężenia ruchu samochodowego bez usprawnienia regionalnych powiązań drogowych.</p>	<p><i>programów ochrony powietrza podejmowanych w wyniku kolejnych rocznych ocen jakości powietrza oraz zmieniono zapis działania w rozdziale 7.1.4. na Przygotowanie i realizacja Programów Ochrony Powietrza poprzez kontynuację lub podjęcie działań naprawczych wyznaczonych w wyniku corocznych ocen jakości powietrza.</i></p>
45.	<p>Bark konfrontacji w/w bilansu (pkt. 2.a) ze stanem na koniec 30.06.2006r. (praktycznie zamknięcie pomocy z EFRR) i z dotychczasowymi wynikami absorpcji funduszy pomocowych w zakresie ochrony środowiska (ze środków krajowych i zagranicznych).</p>	<p>Nie uwzględniono. Informacje będą zawarte w raporcie z realizacji programu ochrony środowiska, który zostanie sporządzony pod koniec 2007 roku (raport za lata 2005-2006), zgonie z ustawą – Prawo ochrony środowiska.</p>
46.	<p>Zaktualizowany program powinien zawierać propozycje projektów kluczowych w zakresie ochrony środowiska, wynikające z oceny stanu środowiska i ustalenia najpilniejszych potrzeb województwa w tym zakresie.</p>	<p>Nie uwzględniono. Program zawiera najważniejsze kierunki działań i działania z zakresu ochrony środowiska, które należy podejmować na terenie województwa mazowieckiego.</p>
47.	<p>Konieczne jest przeprowadzenie analizy finansowej (w kontekście możliwego zadłużenia gmin) wymiaru finansowego przyjętego harmonogramu. Wielkość prognozowanego „przerobu” przez gminy będzie generować dodatkowe koszty w zakresie administracji publicznej i działalności usługowej.</p>	<p>Nie uwzględniono. Tak szczegółowe informacje mogą zawierać gminne programy ochrony środowiska, a nie wojewódzki program ochrony środowiska.</p>
48.	<p>Gmina Wołomin wnioskuje o nadanie priorytetu realizacji następujących zadań i programów:</p> <ol style="list-style-type: none"> Wyposażenie wyznaczonego obszaru aglomeracji Wołomin – Kobyłka w zbiorcze systemy zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków ; Modernizacja Zakładu Energetyki Ciepłej w Wołominie - modernizacja instalacji odpylania spalin, zabudowa kotła o mocy 8 MW przystosowanego do współspalania miału węglowego i biomasy, budowa nowoczesnej instalacji do kompleksowego oczyszczania spalin, zakup stacjonarnego urządzenia do ciągłego monitoringu emisji zanieczyszczeń, budowa instalacji do utylizacji i zagospodarowania odpadów oraz likwidacja niskiej emisji na terenie miasta Wołomin, Budowa Regionalnego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Stałych Komunalnych i Przemysłowych w miejscowości Krubki w Gminie Zielonka. 	<p>Nie uwzględniono – ze względu na zbyt dużą (jak na program wojewódzki) szczegółowość zadań.</p> <p>Departament Ochrony Środowiska sugeruje zgłoszenie tych propozycji do powiatowego programu ochrony środowiska.</p>

Uwaga Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych w Warszawie		
49.	uwaga sugerująca dopisanie w podrozdziale 4.1.1. Zasoby wodne – Zbiorniki zaporowe zbiornika Wykrot, rz. Rozoga (49,9 ha)	Uwzględnione. Informacja została dopisana.
Uwaga Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego		
50.	W rozdziale dotyczącym zasobów przyrodniczych należy uwzględnić obszary Natura 2000 znajdujące się na tzw. „shadow list”	Uwzględniono częściowo wspominając w tekście o takiej liście – zgodnie z ustaleniami podjętymi na spotkaniu konsultacyjnym, które odbyło się w dniu 13 listopada 2006 r. w siedzibie UMWM (przedstawiciel RZGW reprezentujący stronę rządową podkreślił, że obszary te nie są jeszcze oficjalnie przyjęte przez Rząd Polski.
Uwagi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie		
51.	Brak uwzględnienia problemu ograniczenia odpływu zanieczyszczeń azotowych z rolnictwa w priorytetach ekologicznych (tab.31) oraz w źródłach finansowania np. WFOŚiGW w Warszawie.	Koszty przeznaczone na działanie <i>ochrona gleb użytkowanych rolniczo</i> uwzględniają wydatki na ograniczenie odpływu zanieczyszczeń azotowych z rolnictwa.
52.	W programie parokrotnie użyto sformułowania: regionu wodnego dolnej Wisły, dorzecza dolnej Wisły oraz planu gospodarowania wodami dolnej Wisły, a powinno być Środkowej Wisły.	Uwzględnione – poprawiono.
53.	Na stronie 123 w punkcie GW1 zapisano, że zostanie wykonany „Program Działań i Plan Gospodarowania Wodami Dolnej Wisły” lecz ustawa Prawo wodne nie przewiduje opracowania w/w dokumentu. Na poziomie regionu wodnego opracowywane są „Warunki korzystania z wód regionu wodnego”, opracowywane przez RZGW.	Uwzględnione – poprawiono.
54.	W opracowaniu powinno być wyraźnie powiedziane, że ochrona walorów przyrodniczych tj. systemów obszarów chronionych, korytarzy ekologicznych, obszarów wodno-błotnych itp. nie może wpływać negatywnie na ochronę przeciwpowodziową przyległych terenów.	Uwzględnione – uzupełniono.
55.	Proponujemy zapis na str. 73 – Dostosowanie dokumentów opracowanych przez RZGW w Warszawie do wymogów znowelizowanej ustawy Prawo wodne.	Uwzględnione – uzupełniono.
56.	W punkcie 8.2 (str.139) podpunkt – instrumenty społeczne – nie jest wspomniane o edukacji społeczeństwa przez jego czynne zaangażowanie, brak jest nawiązania do możliwości już istniejących strategii i praktyk w zakresie edukacji ekologicznej oraz konsultacji społecznych pod kątem ich efektywności oraz analizy korzyści. Opracowanie nie przedstawia innych instrumentów konsultacji społecznej poza Internetem. Nie wspomina o konieczności poprawy jakości komunikacji wewnętrznej w administracji polegającej na ujednoczeniu standardów, jako sposobu lepszego organizowania konsultacji społecznej oraz o konieczności szerokiego informowania społeczeństwa o	Uwaga powinna być przeanalizowana na szczeblu krajowym.

	możliwości zaangażowania się w procesy podejmowania decyzji.	
57.	w rozdziale 6.2.4. (str.111) – proekologiczne inwestycje w dziedzinie transportu – brak jest założeń rozwoju śródlądowego transportu wodnego na obszarze woj. maz.	Uwzględnione – poprawiono.
Uwagi Ministerstwa Środowiska		
58.	Pierwsza część dokumentu jest zbyt obszerna, powoduje to brak równowagi w stosunku do innych strategicznych dokumentów związanych z ochroną środowiska;	Uwaga nie została uwzględniona. Układ dokumentu został ściśle określony w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia (opis przedmiotu zamówienia) i jest on zbliżony do poprzedniego <i>Programu Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego</i> . Pierwsza część dokumentu powoduje, że przedmiotowe opracowanie, oprócz planowanych działań i założeń, stanowi również cenne źródło informacji środowiskowej z obszaru województwa mazowieckiego.
59.	Należy ujednoczyć powoływanie się na dwa różne dokumenty, jakimi są „Polityka ekologiczna państwa” i „Polityka ekologiczna państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”; tytuł w tekście dokumentu „II Polityka ekologiczna państwa...” jest nieprawidłowy;	uwzględniono
60.	Należy uporządkować stosowanie czasów, zdarza się, że w tekście czytamy o tym samym programie, że właśnie powstaje, a w innym miejscu, że już jest sporządzony;	uwzględniono
61.	Należy uporządkować podawanie kwot, np. sformułowanie „68.000 mln zł” powoduje niejasności, czy chodzi o kwotę 68 mln zł czy 68 mld zł;	uwzględniono
62.	Dokument wymaga wyeliminowania błędów interpunkcyjnych stylistycznych i „literówek”, przeredagowania i aktualizacji;	uwzględniono
63.	Używanie w dokumencie sformułowania „region wodny dolnej Wisły” czy „dorzecze dolnej Wisły” są nieprawidłowe - powinno być „środkowej Wisły”;	uwzględniono
64.	Brak w dokumencie informacji na temat zadań i korzyści wynikających z uruchomienia sieci SMOK;	uwzględniono
65.	Część merytoryczna dokumentu odnosząca się do gospodarki wodnej powinna zostać poddana dalszym konsultacjom z Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej w Warszawie;	Przeprowadzone zostały konsultacje z RZGW na temat <i>Programu</i> (spotkanie konsultacyjne w dniu 13 listopada 2006 r.) Uwagi RZGW uwzględniono w dokumencie.
66.	W przedmiotowym projekcie tematyka ochrony przyrody, w tym ochrona gatunkowa, zadrzewienia i tereny zieleni,	Departament Ochrony Środowiska rozpoczął

	zostały potraktowane marginesowo; całkowicie pominięto problematykę ochrony istniejących i wprowadzanie nowych zadrzewień, mających istotny pozytywny wpływ na ochronę środowiska.	prace (procedura przetargowa) nad uznaniem za pomniki przyrody dodatkowych alei i szpalerów przydrożnych oraz określenie stanu zachowania istniejących już pomników przyrody (aleje i szpalery) w celu objęcia ich systematyczną ochroną i pracami konserwatorskimi. Powyższe informacje zawarte są w <i>Programie</i> – m.in. w załączniku nr 5 – „Zadania własne Samorządu Województwa Mazowieckiego”.
67.	W rozdziale 1.5.: w długoterminowych celach po sformułowaniu „Utworzenie spójnego systemu obszarów chronionych” zasadne byłoby dodanie „ochrona ekosystemów cennych pod względem przyrodniczym”; należałoby również w odpowiedni sposób dostosować tabelę potrzeb finansowych, uwzględniając punkt „Ochrona ekosystemów cennych pod względem przyrodniczym” wraz z określeniem wielkości nakładów na ten cel; zapis o „ograniczeniu niskiej emisji zanieczyszczeń” zastąpić przez „wysoką emisję zanieczyszczeń”;	uwzględniono <i>Zapis dotyczący ograniczenia niskiej emisji zanieczyszczeń jest prawidłowy.</i>
68.	W rozdziale 2.1.1: w przypisie piątym podana data jest błędna (grudzień 2002 r.);	uwzględniono
69.	W rozdziale 2.1.3.: prawidłowa nazwa drugiego priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowiska brzmi „Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi”;	uwzględniono
70.	W rozdziale 2.1.4.: błędna nazwa dyrektywy 76/464/EWG; wartości dopuszczalne dla ścieków są ustalone w dyrektywach „córkach” do ww. dyrektywy, a nie do dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych; w przepisach krajowych wdrożonych na podstawie ww. dyrektywy nie używa się sformułowania „substancje niebezpieczne”, lecz „substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego”;	uwzględniono
71.	W rozdziale 2.2.: w wykazie celów zapis odnoszący się do lotnych związków organicznych powinien mówić o „niemetanowych”, a nie o „niemetalowych” lotnych związkach organicznych;	uwzględniono
72.	W rozdziale 2.4.: należy wyraźnie określić, iż ochrona walorów przyrodniczych może negatywnie wpływać na ochronę przeciwpowodziową przyległych terenów; podobnie w rozdziale 7.3.;	uwzględniono
73.	W rozdziale 3.3. w województwie mazowieckim występują dwie rzeki Skrwa-Skrwa Lewobrzeżna i Skrwa Prawobrzeżna, a dokument nie precyzuje, o która z nich chodzi;	uwzględniono
74.	W rozdziale 4.1.2.: w Tabeli 5 podano liczbę budynków podłączonych do sieci wodociągowej, podczas gdy	Według Wykonawcy <i>Programu</i> dostępne

	ważniejszym wyznacznikiem jest liczba gospodarstw domowych i ludności podłączonej do tej sieci;	dane nie określają tych informacji.
75.	<p>W rozdziale 4.1.3.: w nagłówku „ Wody powierzchniowe” w pierwszym zdaniu należy odpowiednio dostosować istniejące sformułowanie „, wody podziemne”;</p> <p>w nagłówku „Wody wrażliwe na zanieczyszczenia związkami azotu” należy sformułowanie pochodzące z wymienionego rozporządzenia ująć bardziej precyzyjnie, z uwzględnieniem kryteriów wyznaczenia wód wrażliwych na zanieczyszczenia;</p> <p>występujący w pierwszym punkcie „Czynników pozytywnych” w nagłówku „Podsumowanie” zapis „Rysująca się tendencja wzrostowa udziału wód o dobrej jakości w całości zasobów wód podziemnych i powierzchniowych” pozostaje w sprzeczności z zapisem z nagłówka „Wody powierzchniowe”, mówiącym iż „Zakres parametrów odpowiedzialnych za klasę wody utrzymuje się od kilku lat na zbliżonym poziomie. Jakość wody wyrażona w stężeniach odpowiadających percentylowi 90 nie ulega zasadniczym zmianom w stosunku do 2000 roku”; zapis z podsumowania może zatem dotyczyć wyłącznie wód podziemnych. Z kolei na str. 39 (podrozdział Wody powierzchniowe) jest napisane <i>W województwie mazowieckim monitoring jakości wód podziemnych realizowany jest w krajowej sieci obserwacyjnej objętej Państwowym Monitoringiem Środowiska, który realizuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, a powinno być napisane „powierzchniowych”;</i></p>	<p>uwzględniono</p> <p>Zgodnie z uwagą nr 1 tak duże rozszerzenie spowodowałoby, że dokument stałby się jeszcze bardziej obszerny.</p> <p>uwzględniono</p>
76.	W rozdziale 4.2.: pojęcie „bioróżnorodności” należy zastąpić terminem „różnorodność biologiczna”, zaś w nagłówku „Najważniejsze problemy” należy dokonać rozróżnienia między już zidentyfikowanymi działaniami i celami a problemami;	uwzględniono
77.	W rozdziale 4.2.1.: niepoprawny zapis „strefy ochronne wokół miejsc gniazdowania” należy zastąpić sformułowaniem „strefy ochronne wokół miejsc rozrodu lub przebywania gatunków dziko występujących zwierząt oraz stref ochrony ostoi lub stanowisk gatunków dziko występujących roślin i grzybów”; w kolejnych rozdziałach w celach i kierunkach działań należy ująć zapisy dotyczące ochrony gatunkowej; wykorzystanych w tym rozdziale rys. 7 dotyczący obszarów NATURA 2000 w województwie mazowieckim jest nieaktualny;	uwzględniono
78.	W rozdziale 4.2.2.: niewłaściwie podano nazwę ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach; błędnie podano wielkość udziału sosny i modrzewia (78,6%) i buka (0,2%); w strukturze siedliskowej bór świeży stanowi 35,2 %; brak jednego spośród leśnych kompleksów promocyjnych – Lasów Warszawskich o powierzchni 48.572 ha, położonego na terenie nadleśnictw Celestynów, Chojnów, Drewnica, Jabłonna; błędne określenie „wskaźnik zalesień” i „stan zalesień” zamiast „wskaźnik lesistości”; brak odniesienia do pełnionych przez lasy funkcji społecznych, w szczególności rekreacyjnych wokół dużych aglomeracji miejskich;	uwzględniono
79.	W rozdziale 4.3.: zestawienie „Zasoby surowców mineralnych i kopalin” należy uzupełnić o aktualne dane pochodzące z „Bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce” (stan na 31 grudnia 2004 r.) wydanego przez PIG;	uwzględniono
80.	W rozdziale 4.3.1.: w nagłówku „Zanieczyszczenia gleb” sformułowanie „Standardy oceny jakości gleb zostały wprowadzone rozporządzeniem Ministra Środowiska w 2002 r. Wydzielono sześć stopni jakości chemicznej gleb:” jest błędne, gdyż stopnie jakości chemicznej gleby nie zostały opracowane na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi; w	uwzględniono

	<p>przedostatnim akapicie sformułowanie „mają skład odpowiadający glebom naturalnym lub niezanieczyszczonym” należy zastąpić zapisem „można uznać za niezanieczyszczone” zaś sformułowanie „Zawartość metali ciężkich i zanieczyszczenie gleb tymi składnikami w województwie mazowieckim” zapisem „Zanieczyszczenie gleb w województwie mazowieckim jest niewielkie”; w nagłówku „Źródła zanieczyszczenia gleb” punkt „zanieczyszczenie wód ściekami oraz odciekami ze składowisk” należy przenieść do rozdziału dotyczącego wód, natomiast wyrażenie „zanieczyszczenie powierzchni ziemi odpadami” zastąpić przez „gromadzenie odpadów w miejscu na ten cel nieprzeznaczonym”; ponadto zanieczyszczeń gleb nie można ograniczać do metali ciężkich, konieczne jest również uwzględnienie zanieczyszczeń związkami organicznymi; pojęcia „pierwiastki śladowe” i „metale ciężkie” nie są równoważne. Ponadto na str. 54 w podrozdziale 4.3.1 „Gleby, rolnicza przestrzeń produkcyjna, zanieczyszczenie gleb”, dział zanieczyszczenie gleb, 1 akapit napisano „W wyniku tej działalności (człowieka) do gleby dostają się pierwiastki śladowe (metale ciężkie). Głównym źródłem zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi są przemysłowe emisje pyłów i gazów ” – te zdania są zbyt dużym skrótem myślowym i muszą zostać przeredagowane. Nie można ograniczać zanieczyszczeń gleb tylko do metali ciężkich, istnieje jeszcze cały szereg zanieczyszczeń organicznych – różnego typu węglowodory, środki ochrony roślin. Sugeruje się, że odpowiednikiem pojęcia „pierwiastki śladowe” jest pojęcie „metale ciężkie”, co też jest skrótem.</p>	
81.	<p>Miejsce w tekście jak wyżej – „Standardy oceny jakości gleb zostały wprowadzone rozporządzeniem Ministra Środowiska w roku 2002. Wydzielono sześć stopni jakości chemicznej gleb”- w tym zdaniu wymieszane są dwie klasyfikacje. Rozporządzenie MŚ z 2002 określa standardy jakości gleby i standardy jakości ziemi (a nie standardy oceny!) i nie wprowadza 6-stopniowej klasyfikacji, która została przedstawiona na str. 54. To, o czym mówi przywołane rozporządzenie jest na str. 56 dokumentu. Klasyfikacja opisana na tej stronie stanowi opracowane przez IUNG wytyczne odnośnie sposobu rolniczego wykorzystania gleb w różnym stopniu zanieczyszczonych metalami ciężkimi, w powiązaniu z opracowanymi przez IUNG podstawami oceny chemicznego zanieczyszczenia gleb. Ocena gleb ornyczych wykonana w ramach PMS za 1995 i 2000 r. bazowała na kryteriach IUNG.</p>	uwzględniono
82.	<p>W rozdziale 4.3.2.: w tytule słowo „skażone” należy zastąpić słowem „zanieczyszczone”; w nagłówku „Grunty zdewastowane i zdegradowane” należy wykreślić pierwsze zdanie „Stopień uszkodzenia”; w nagłówku „Standardy jakości gleb” w Grupie A należy właściwie podać litery a) i b) zamiast c) i d), zaś w Grupie B po słowach „pod stawami” dodać „i gruntów pod rowami”;</p>	uwzględniono
83.	<p>W rozdziale 4.5 Zestawienie „Zagrożenia naturalne” należy uzupełnić o ruchy masowe ziemi – osuwiska. Stosowny materiał, dotyczący osuwisk w województwie mazowieckim, został sporządzony przez Akademię Górniczo-Hutniczą w Krakowie i przekazany do Urzędu Miasta Warszawy w kwietniu 2006 r.; stosowna informacja powinna znaleźć się również w tabeli nr 34 pkt 9;</p>	uwzględniono
84.	<p>W rozdziale 4.5.1.: należy zamienić „rejonowe zarządy gospodarki wodnej” na „regionalne zarządy gospodarki wodnej”;</p> <p>zbiornik Włocławek na Wiśle i Zalew Zegrzyński na Narwi nie są zbiornikami przeciwpowodziowymi i nie posiadają retencji, która może być wykorzystana do redukcji fali powodziowej; podobnie Zbiornik Domianiów nie pełni funkcji retencyjnej, gdyż służy poprawie zdolności produkcyjnej gleb;</p>	uwzględniono uwzględniono

85.	W rozdziale 4.5.2.: w nagłówku „Najważniejsze problemy” należy dodać „Dostosowanie dokumentów opracowanych przez RZGW do wymogów znowelizowanej ustawy Prawo wodne”	uwzględniono
86.	W rozdziale 4.6.: niejasne i nieprzekonujące wyjaśnienie przekroczenia dopuszczalnego stężenia PM 10; przypisywanie wzrostu stężenia zwiększonej emisji ze źródeł niezorganizowanych nie znajduje odzwierciedlenia w danych, ponieważ takiej emisji się nie mierzy; zasadne byłoby podanie w dokumencie większej ilości danych wskazujących na źródło tego wzrostu; należy również uwzględnić wartości stężeń w strefach, szczególnie w tych, w których występują przekroczenia; w tym samym rozdziale należy również zlikwidować sprzeczność między sformułowaniem, iż Programy Ochrony Powietrza przynoszą rezultaty, a danymi wskazującymi na wzrost emisji głównych zanieczyszczeń do powietrza;	Według Wykonawcy <i>Programu</i> dostępne dane nie pozwalają na dokładne określenie problemu.
87.	W rozdziale 4.6.4.: błędnie podano nazwę rzeki „Psia Gągolina” - powinno być „Pisia Gągolina”;	uwzględniono
88.	W rozdziale 4.8.: proponuję skreślenie w nagłówku „Najważniejsze problemy” punktu „Brak stałego monitoringu w zakresie elektromagnetycznego promieniowania”.	uwzględniono
89.	W rozdziale 4.10.: błędnie podana nazwa Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej; występującą listę elementów środowiska podlegających ocenie proponuję zmienić w następujący sposób: 1. monitoring jakości powietrza 2. monitoring jakości śródlądowych wód powierzchniowych: Rzek Jezior Zbiorników zaporowych 3. monitoring jakości wód podziemnych 4. monitoring jakości gleby i ziemi 5. monitoring hałasu 6. monitoring pól elektromagnetycznych 7. monitoring promieniowania jonizującego 8. monitoring lasów 9. monitoring przyrody i zintegrowany monitoring środowiska przyrodniczego.	uwzględniono
90.	Rozdz. 6.1.3. Odnosząc się do części dokumentu poświęconego gospodarowaniu odpadami na obszarze Województwa Mazowieckiego, można stwierdzić, że stanowi ona wyciąg z planu gospodarki odpadami sporządzonego dla województwa na lata 2004-2011. Zgodnie z art. 14 ust. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.), wojewódzki plan gospodarki odpadami powinien stanowić część odpowiedniego programu ochrony środowiska, który ma określać przede wszystkim: 1) cele ekologiczne, 2) priorytety ekologiczne, 3) rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, 4) środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawoekonomiczne i środki finansowe. Zważywszy na powyższe program ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami powinien tworzyć jedną całość i wyznaczać przejrzysty kierunek w działaniach województwa na rzecz gospodarki odpadami. Wydaje się, zatem słuszne przyjęcie takiego rozwiązania, zgodnie z którym informacje nie będą powtarzane w obu	Problem gospodarki odpadami (zgodnie z uzgodnieniami podjętymi na spotkaniu konsultacyjnym, które odbyło się w dniu 13 listopada 2006 r.) został przedstawiony bardzo ogólnie. Szczegółowe informacje dotyczące w/w zagadnienia (co podkreślone zostało w poprawionej wersji projektu <i>Programu</i>) będą uwzględnione w <i>Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego</i> , który będzie opracowany w 2007 r.

	dokumentach, lecz będą się uzupełniać. Ponadto cele i priorytety zawarte w programie ochrony środowiska powinny być rozwinięte w planie gospodarki odpadami	
91.	<p>Pkt 6.1.3. dotyczący gospodarki odpadami odnosi się do minimalizowania wytwarzanych odpadów, natomiast z tekstu nie wynika, jaki będą podejmowane działania, które miałyby ten cel osiągnąć. Jedynym w tej kwestii odniesieniem jest działanie w zakresie systematycznego wprowadzania bezodpadowych technologii. Powstaje pytanie, w jaki sposób województwo będzie ten cel realizować, czy jedynie poprzez promocję „Czystej Produkcji”, która została wymieniona w tekście.</p> <p>Kolejnym celem jest modernizacja instalacji służących do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych. Powstaje pytanie, o jakie instalacje chodzi i czy będą to również instalacje należące do przedsiębiorstw. W odniesieniu do osadów ściekowych projekt dokumentu nie proponuje nic poza odniesieniem do Krajowego planu gospodarki odpadami, który został sporządzony w 2002 r. i zostanie niebawem znowelizowany oraz wskazuje na możliwość składowania tego typu odpadów. Wydaje się, że konieczne jest określenie bardziej ambitnych kierunków w zakresie wykorzystania lub unieszkodliwiania osadów ściekowych. W kwestii odpadów niebezpiecznych zaproponowane zostało „objęcie systemem wszystkich mieszkańców ..” -</p> <p>nasuwa się pytanie, o jaki system chodzi. Przedstawiając powyższe należy uznać, że konieczne jest ponowne przeanalizowanie części dokumentu odnoszącego się do gospodarowania odpadami w celu określenia przejrzystych celów i zdefiniowania priorytetów ekologicznych dla województwa w tym obszarze. Jeżeli jednak zostanie przyjęty sposób wykonania tego planu tak jak zostało to zaprezentowane, konieczne jest ponowne przeanalizowanie treści pkt. 6.1.3.</p>	j.w.
92.	W rozdziale 6.1.6.: w kierunkach działań należy dopisać „Prowadzenie bazy danych dotyczącej źródeł promieniowania elektromagnetycznego z wykorzystaniem narzędzia GIS”;	uwzględniono
93.	W rozdziale 6.2.2.: w celu strategicznym proponujemy zapis „Wzmocnienie struktur zarządzania środowiskowego”; analogicznej zmiany wymaga zapis w tabeli w rozdziale 6.7.;	uwzględniono
94.	W rozdziale 6.2.4.: brak założeń rozwoju śródlądowego transportu wodnego na terenie województwa mazowieckiego, co ze względu na zaliczenie Wisły, Narwi i Bugu do europejskich śródlądowych dróg wodnych i możliwości zwiększenia udziału przyjaznych środowisku środków transportu powinno być jednym z głównych założeń polityki ekologicznej województwa;	uwzględniono
95.	W rozdziale 6.6.1.: w kierunkach działań należy dodać punkt „Upowszechnienia w społeczeństwie wiedzy o ochronie przyrody, jak też roli zadrzewień”; uzupełnić sformułowanie „Organizowanie akcji promocyjnych i konkursów w zakresie efektywności energetycznej” o zapis „oszczędzania wody, ochrony przed hałasem o zrównoważonego transportu” oraz analogiczny sposób zmienić sformułowanie w rozdziale 7.6.1.;	uwzględniono

96.	W rozdziale 6.6.3. W celach szczegółowych proponujemy zastąpienie istniejącego zapisu sformułowaniem „Promowanie podmiotów gospodarczych posiadających wdrożone systemy zarządzania środowiskowego (EMAS, ISO 14001) i znaki jakości”; analogicznej zmiany wymaga zapis w działaniu pierwszym rozdziale 7.6.3;	uwzględniono
97.	W rozdziale 7: sformułowanie dotyczące eliminacji substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego należy uzupełnić o zapis o ich ograniczaniu; rozdział ten wymaga również uzupełnienia o kierunek działań w zakresie substancji priorytetowych;	uwzględniono
98.	W rozdziale 7.1.4 Choć wskazane cele są słuszne to brak konkretnych rozwiązań służących ich osiągnięciu np. w formie zadań zmierzających do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń (stworzenie programu dla konkretnych stref z określeniem terminu likwidacji palenisk domowych opalanych węglem, termomodernizacje budynków, itp.); konieczne jest również wskazanie na osiągnięte rezultaty (liczba zlikwidowanych palenisk, liczba budynków poddanych termomodernizacji, termin i koszt realizacji zadań);	Konkretne rozwiązania opracowane będą w programach niższego szczebla (programy powiatowe i gminne). Konkretne rezultaty przedstawione zostały i będą przedstawiane w raportach z realizacji programu ochrony środowiska i przedstawione (Pierwszy raport z realizacji programu ochrony środowiska został przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego w grudniu 2005 r.).
99.	W rozdziale 7.2.1.: w celu GW1 zapisano opracowanie i realizację „Programu działań i planu gospodarowania wodami regionu dolnej Wisły”, jednakże ustawa Prawo wodne nie przewiduje opracowania takiego dokumentu, a jedynie Warunków korzystania z wód regionu wodnego”;	uwzględniono
100.	W rozdziale 8.2.: w nagłówku „Instrumenty społeczne” należy wspomnieć o edukacji społeczeństwa przez jego czynne zaangażowanie oraz nawiązać do możliwości wykorzystania już istniejących strategii i praktyk w zakresie edukacji ekologicznej, jak również konsultacji społecznych pod kątem ich efektywności i analizy korzyści; opracowanie nie przewiduje innych instrumentów konsultacji społecznej poza internetem, np. za pośrednictwem lokalnych środowisk, nie wspomina się o konieczności poprawy komunikacji między organami administracji poprzez ujednoczenie standardów, co będzie lepszym sposobem organizowania konsultacji społecznych; brak również wzmianki o konieczności szerokiego informowania społeczeństwa i możliwości zaangażowania się w procesy podejmowania decyzji;	uwzględniono
101.	W rozdziale 8.3.: w wykazie elementów środowiska podlegających ocenie „zanieczyszczenie przez odpady „ należy zastąpić „gospodarką odpadami”;	uwzględniono
102.	W załączniku nr 1: zestawienie „Uwarunkowania prawne dla poszczególnych elementów środowiska” należy w dziale „surowce mineralne” uzupełnić o następujące ustawy: o stanie kłesk żywiolowych oraz prawo ochrony środowiska; konieczne jest również skorygowanie dat wejścia w życie przytaczanych ustaw prawo geologiczne i górnictwo oraz o planowaniu przestrzennym; błędne odesłanie do Dziennika Ustaw odnoszące się do ustawy Prawo Wodne – powinno być Dz.U. z 2005 r., poz. 2019 z późn. zm.	uwzględniono

103.	W rozdziale 2.3.: w celach pośrednich 3 i 4 należy dodać „ochrona zadrzewień i terenów zieleni”, w celu 4 punkt pierwszy zmienić na „Kontynuację prac zmierzających do doskonalenia systemu monitoringu zanieczyszczeń środowiska oraz opracowanie systemu monitoringu przyrody dostosowanych do standardów UE”;	uwzględniono
Uwagi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie		
104.	Projekt programu nie jest wystarczająco konkretny w zakresie planowanych zadań. Niezbędny jest szczegółowy spis zadań z podaniem instytucji odpowiedzialnej i współpracujących, oszacowanie koniecznych środków na realizację, zapewnienie źródeł finansowania oraz określenie harmonogramu realizacji. W wielu miejscach w Programie nie jest jednoznacznie wskazany adresat obowiązków (rozmyta odpowiedzialność na kilka organów, bez wskazania organu wiodącego).	Nie uwzględniono zgodnie z ustaleniami podjętymi na spotkaniu konsultacyjnym, które odbyło się 13 listopada 2006 r. w siedzibie UMWM. Planowane do realizacji działania zostały celowo przedstawione w sposób ogólny ze względu na ułatwienie potencjalnym beneficjentom pozyskania środków unijnych (co również było przedmiotem dyskusji na w/w spotkaniu konsultacyjnym).
105.	W przypadku zadań o charakterze inwestycyjnym należałoby wskazać konkretne lokalizacje aprobowane przez miejscową społeczność i władze samorządowe. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że realizacja celowych zadań inwestycyjnych nie dochodzi do skutku w wyniku braku zgody na konkretną lokalizację.	Nie uwzględniono, ponieważ wymagałoby to bardzo szczegółowych konsultacji na poziomie każdej gminy. Departament Ochrony Środowiska uważa, że tak szczegółowe informacje należy uwzględniać w programach gminnych i ewentualnie powiatowych (temat uzgodniony na spotkaniu konsultacyjnym – 13 listopada 2006 r.)
106.	Celowe byłoby zamieszczenie w programie wniosków z dotychczasowej realizacji aktualnie obowiązującego wojewódzkiego programu ochrony środowiska, szczególnie w zakresie przyczyn niepowodzenia w realizacji zadań.	Nie uwzględniono. Wnioski i dodatkowe informacje na ten temat zostały zawarte w zatwierdzonym przez Sejmik Województwa Mazowieckiego w 2005 r. <i>Raporcie z realizacji Programu Ochrony Środowiska za rok 2004 (z uwzględnieniem roku 2003)</i> .
107.	Stan jakości powietrza nie został wyczerpująco omówiony, nie przeanalizowano rozkładu stężeń (emisja), a jest to istotny problem, ponieważ na terenie województwa mazowieckiego występujące rozkłady stężeń SO ₂ są bardzo niskie, wszystkie strefy województwa uzyskały klasę A, a w przedstawionym dokumencie wyraźnie zaznaczono problem z dwutlenkiem siarki. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie dysponuje danymi z monitoringu stanu jakości powietrza (dane ze stacji automatycznych, manualnych, pasywnych) z wielu lat, które to dane obrazują rozkłady stężeń oraz problemy występujące na poszczególnych obszarach województwa. Właściwa ocena stanu jakości powietrza powinna opierać się na pomiarach imisyjnych, czyli istniejącym stanie, który jest związany z emisjami, ale również warunkami pogodowymi. Poza tym problem zanieczyszczeń pochodzących od komunikacji z zaznaczeniem „szczególnie w dużych miastach” został potraktowany w sposób marginesowy, a jest to również poważny problem. To, że tylko na stacji	Nie uwzględniono. Program ma na celu zasygnalizowanie problemu, a nie dublowanie opracowań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Uwaga zasadna, ale nie została uwzględniona ze względu na zarzut Ministerstwa

	komunikacyjnej wystąpiły przekroczenia NO ₂ nie oznacza, że tylko w tym jednym miejscu w Warszawie istnieje taki problem. Można stąd wysnuć wniosek, że problem ten występuje w pobliżu wszystkich ulic o dużym natężeniu ruchu. Poza tym nie uwzględniono danych dotyczących zanieczyszczenia powietrza benzo/a/pirenem oraz ozonem (dostępne na naszej stronie internetowej i w WIOŚ w Warszawie).	Środowiska dotyczący zbyt obszernej pierwszej części dokumentu. Szczegółowe omawianie wszystkich zagadnień środowiskowych doprowadziłoby do powstania jeszcze bardziej obszernej pierwszej części <i>Programu</i> .
--	---	---

Ponadto WIOŚ w Warszawie przesłał szereg uwag szczegółowych do Programu :

Lp.	Jest	Powinno być	Uwagi WIOŚ	Komentarz Departamentu Ochrony Środowiska
108.	Str. 26 ...prowincja Wyżyny Polskiej...	...prowincja Wyżyny Polskie...		Poprawione.
109.	Str. 28 ...Huta LUCINI-Warszawa...	Arcelor Huta Warszawa Sp. z o.o.	Zmiana nazwy z dniem 8.12.2005 r.	Poprawione.
110.	Str. 38 Instytut geologiczny	Instytut Geologiczny		Poprawione.
111.	Str. 39 w podpunkcie wody powierzchniowe jest: ...jakości wód podziemnych....	jakości wód powierzchniowych		Poprawione.
112.	Str. 39 Kraska i Jagodzianka	Kraski i Jagodzianki		Poprawione.
113.	Str. 43 ...niekorzystne efekty intensywnej eksploatacji wód podziemnych – rozległe leje depresyjne w rejonie Warszawy, Radomia, Pionek i Wierzbicy....		Od kilkunastu lat pobór wód podziemnych w rejonie Pionek i Wierzbicy zmalał zdecydowanie z powodu upadku przemysłu wodochłonnego - leje depresyjne zmniejszyły się.	Poprawione.
114.			W tabeli 9 nie ujęto obszarów NATURA 2000.	Uzupełniono – dopisano informacje na temat obszarów NATURA 2000
115.	Str. 46 ...doliny Lwicy...	... doliny Liwca...		Poprawione.
116.	Str. 46 ...doliny Pilicy... ...Małopolskiego przełomu Wisły...	...Doliny Pilicy... ...Małopolskiego Przełomu Wisły...		Poprawione.
117.	Str. 50 ...9które...(które...		Poprawione.
118.	Str.55 Są to przeterminowane pestycydy...	Są to głównie przeterminowane pestycydy...		Poprawione.
119.	Str. 55 ...Wrońsko ...Wielkie (Gm. Ciepiałów) ...Zależierze ...Karlino Nowe ...Podrogów ...9gm.Sokołów...Orońsko ...Wielgie (Gm. Ciepiałów) ...Zależierze ...Garlino-Krzywonos ...Podrogów ...(gm. Sokołów...	W miejscowości Kamion są zlokalizowane dwa mogilniki.	Poprawione.

Lp.	Jest	Powinno być	Uwagi WIOŚ	Komentarz Departamentu Ochrony Środowiska
120.	<i>Str. 55 ...zlikwidować należy także mniejsze znajdujące się w Cecylówce (Gm. Stromicz)..... Duży Las (Gm. Przytyk)...</i>		Mogilniki w Cecylówce i Dużym Lesie należą do największych, zgromadzono tam odpowiednio 40 i 60 Mg środków ochrony roślin	Poprawione.
121.	<i>Str. 55Suskowola (Gm. Przytyk)...</i>	skreślić	W Suskowoli nie ma mogilnika, został on zlikwidowany. Obecnie jest tam magazyn przeterminowanych środków ochrony roślin (ok. 800 kg)	Poprawione.
122.	<i>Str. 55znajdujące się w Cecylówce...</i>	<i>....znajdujące się w m.: Cecylówka.....</i>		Poprawione.
123.	<i>Str. 55 Ponadto zlokalizowano także 25 miejsc składowania lub przechowania przeterminowanych pestycydów, w których zgromadzono ok.750 Mg tych niebezpiecznych odpadów.</i>	<i>Ilość magazynów śor wynosi 6 i zgromadzono w nich 6,8 Mg odpadów.</i>		Poprawiono.
124.	Str. 55 Dane za rok 2004 należy zastąpić danymi za rok 2005.			Poprawiono – na podstawie informacji przekazanych przez WIOŚ.
125.	Str. 56		Wojewódzki rejestr obszarów, na których zostały przekroczone standardy jakości gleby wykonano 30.09.2004 r., ale dotyczy stanu na 31.12.2003 r. Proponuję zamieścić aktualne dane–stan na 31.12.2005r.	Poprawione.
126.	<i>Str. 59 ...miejsc składowania przeterminowanych śor...</i>	<i>...miejsc magazynowania przeterminowanych śor...</i>		Poprawione.
127.	<i>Str. 59 Niedopracowany system zbierania informacji o przekroczeniach standardów jakości gleb i ziemi</i>		System istnieje (opracowany przez GIOŚ), ale w praktyce nie jest w pełni realizowany zwłaszcza przez starostwa.	Poprawiono.
128.	Str. 66		Autorzy sugerują brak ustawowej definicji „odpadów przemysłowych” – takiej definicji nie ma, gdyż nie jest potrzebna – odpady klasyfikujemy według katalogu, z którego wynika rodzaj odpadów.	Poprawiono.
129.	<i>Str. 67 Województwo mazowiecki</i>	<i>Województwo mazowieckie</i>		Poprawione.

Lp.	Jest	Powinno być	Uwagi WIOŚ	Komentarz Departamentu Ochrony Środowiska
130.	Str. 70 Najważniejsze problemy	Najważniejsze cele	W ustępie: Najważniejsze problemy wymienione zostały (oprócz pierwszego zdania) cele do osiągnięcia w zakresie gospodarki odpadami, a nie problemy istniejące.	Poprawiono.
131.	Str. 71pracują 3 zbiorniki zaporowe....funkcjonują 3 duże zbiorniki zaporowe....		Poprawiono.
132.	Str. 71 <i>Skuteczność ochrony przed powodzią jest ograniczona z powodu niedostatecznych nakładów na... nowe inwestycje... zbiorniki retencyjne....</i> <i>Potencjalne zagrożenie powodziowe związane z funkcjonowaniem urządzeń piętrzących..... dotyczy obszarów położonych poniżej zapór zbiorników retencyjnych....</i>	<i>Skuteczność ochrony przed powodzią jest ograniczona z powodu niedostatecznych nakładów na... nowe inwestycje... zbiorniki przeciwpowodziowe suche....</i>	Stwierdzenia te wykluczają się nawzajem. Jest to wynikiem lakonicznego określenia: „zbiorniki retencyjne”. Zadaniem zbiorników retencyjnych jest magazynowanie wody w celu wykorzystania jej w innym okresie np. suszy. Natomiast funkcje przeciwpowodziowe mogą pełnić tzw. zbiorniki suche . Mają one urządzenia upustowe bez zamknięć. Rzeka swobodnie przepływa przez czasę zbiornika i urządzenia upustowe. Po przejściu fali powodziowej następuje stopniowe opróżnienie zbiornika. Pomiedzy przejściami fal powodziowych czasie zbiorników najczęściej są wykorzystywane jako pastwiska.	Poprawiono.
133.	Str. 73		W znacznej części województwa stwierdza się niski poziom zanieczyszczeń (nie dotyczy to wszystkich zanieczyszczeń, tylko gazowych) – wstęp niepełny.	Poprawiono.
134.	Str. 73 ... ocenę poziomu substancji w powietrzu w podlegających mu strefach....	...ocenę jakości powietrza w strefach...	Różne są poziomy dla różnych zanieczyszczeń; strefy nam nie podlegają tylko istnieją.	Poprawiono.
135.	Str. 73 PM!)	PM ₁₀		Poprawiono.
136.	Str. 74		Tabela 21 nie pokazuje klasyfikacji stref tylko liczbę i nazwy stref wytypowanych do POP	Poprawiono.
137.	Str. 74 m.stoł. Warszawa	m.st. Warszawa		Poprawiono.
138.	Str. 74 Źródło:	Źródło: ...mazowieckim		Poprawiono.

Lp.	Jest	Powinno być	Uwagi WIOŚ	Komentarz Departamentu Ochrony Środowiska
	<i>....mazowieckim2005 i. Raport za rok 2004</i>	<i>Raport za rok 2002; Raport za rok 2003; Raport za rok 2004; Raport za rok 2005</i>		
139.	<i>Str. 74 Poziom pozostałych oznaczanych zanieczyszczeń jest poniżej poziomu dopuszczalnego(strefa A).</i>	<i>Poziom pozostałych monitorowanych zanieczyszczeń nie przekracza wartości dopuszczalnych (strefa A).</i>		Poprawione.
140.	<i>Str. 74 Realizowane programy zaczęły przynosić spodziewane efekty.</i>		Stwierdzenie, że zrealizowane programy zaczęły przynosić spodziewane efekty jest opinią trochę na wyrost, ponieważ to, że w 2004 r. w niektórych strefach nie zanotowano przekroczeń dla pyłu PM10 wynika również z warunków meteo, które w przypadku pyłu są bardzo istotne (mroźna zima, gorące lato, mała ilość opadów).	Poprawione.
141.	<i>Str. 75 Emisja głównych zanieczyszczeń w 2004 roku wykazały tendencje wzrostowe w porównaniu do roku 2002 za wyjątkiem emisji NO₂ i CO...</i>		Określenie „tendencja wzrostowa” emisji podanych zanieczyszczeń nie powinno być ustalane na tak krótkim przedziale czasowym. Można powiedzieć, że nastąpił spadek lub wzrost emisji zanieczyszczeń w stosunku do roku i tutaj powinna się również znaleźć wzmianka o danych meteo, ponieważ wielkość emisji SO ₂ , pyłu, CO ₂ związana jest np. z mroźną zimą itp. Dane tylko z dwóch lat, które zostały tutaj przytoczone na podstawie naszych danych (Baza emisji WIOŚ) do stwierdzenia tendencji zmian nie mogą być brane pod uwagę. We wszystkich publikacjach WIOŚ znajdują się uwagi o liczbie wprowadzonych podmiotów, czasami wzrost emisji spowodowany jest tym, że po prostu więcej podmiotów znajduje się w bazie. Baza cały czas jest uzupełniana i poszerzana.	Poprawione.
142.	<i>Str. 80 W ograniczonej skali</i>		Stwierdzenie, że komunikacja stanowi tylko w	Poprawione.

	<i>lokalnej niezwykle uciążliwa jest emisja z komunikacji samochodowej.</i>		ograniczonej skali lokalnej jakąś uciążliwość jest wielkim nieporozumieniem. To właśnie w dużych miastach, ale nie tylko również przy drogach o bardzo dużym natężeniu ruchu emisja z komunikacji jest dominująca, tym bardziej, że odbywa się ona w strefie przebywania ludzi (tlenki azotu, węglowodory aromatyczne, tlenek węgla, pył PM10 i PM2.5).	
143.	<i>Str. 80Psia Gągolina, Jeziorki, Liwiec i Iłzanki...</i>	<i>...Pisi Gągoliny, Jeziorki, Liwca i Iłzanki...</i>		Poprawione.
144.	<i>Str. 80 Ponadto regulacja rzek sprzyja stabilizacji koryta rzeki, podnosi walory turystyczno-krajobrazowe oraz może sprzyjać odbudowie zdewastowanych ekosystemów.</i>		Zdanie to (a zwłaszcza stwierdzenie o podnoszeniu walorów turystyczno-krajobrazowych) jest co najmniej nadużyciem.	Poprawiono. Zapis został usunięty.
145.	Str. 82 Wykonywanie rocznych ocen jakości powietrza oraz sporządzanie programów ochrony powietrza i ich realizacja trudno jest zaliczyć do czynników pozytywnych. Są to przede wszystkim obowiązki wynikające z ustawy. Te obowiązki, które stanowią istotną informację o stanie jakości powietrza pozwalają podjąć szereg inicjatyw, które przyczynią się do poprawy jego jakości.			Poprawiono.
146.	Str. 82 Jeżeli nawet w jednym miejscu w danej strefie występują przekroczenia, to cała strefa klasyfikowana jest do POP. Określenie „obszarów powiatów” jest niewłaściwe. W danych strefach (powiatach) wskazuje się tylko obszary przekroczeń. Na podstawie 2002 i 2004 r. trudno jest ustalić tendencję wzrostową można tylko zanotować wzrost lub spadek emisji. Baza WIOŚ z 2002 r. jest mniej dokładna niż z 2004 (inventaryzacja zarówno źródeł punktowych, liniowych i powierzchniowych jest pełniejsza). Do ustalenia tendencji zmian potrzebny jest do analizy danych dłuższy przedział czasowy rozważany na reprezentatywnej próbie.			Poprawiono.
147.	Str. 82 Konieczność aktualizacji istniejących programów ochrony powietrza wcześniej zapisano jako czynnik pozytywny. Występuje tutaj nielogiczność (czynnik pozytywny czy problem, wykonywanie rocznych ocen jakości powietrza oraz sporządzanie POP jest obowiązkiem ustawowym - procedura wymagana w ocenie stanu jakości powietrza, więc nie może być traktowane jako raz czynnik pozytywny a jednocześnie problem).			Uwzględniono. Zapis został usunięty.
148.	Str. 82 WIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wprowadza sukcesywnie na podstawie realizowanych map akustycznych metody proponowane przez Unię Europejską w ramach podsystemu Hałasowego - tekst jest niezrozumiały.			Zmienione.
149.	<i>Str. 86 ...rozpoznanie klimatu akustycznego w Warszawie, czego wynikiem jest mapa akustyczna.</i>		Należy wykreślić - czego wynikiem jest mapa akustyczna.	Zmienione.

150.	Str. 90 ...do wyników dań...	...do wyników badań...		Poprawiono.
151.	Str. 90		Należy wpisać nr rysunków – 20 i 21.	Poprawiono.
152.	Str. 95		Należy wykreślić dwa pierwsze punkty, ponieważ WIOŚ prowadzi stały monitoring w zakresie pól elektromagnetycznych i wykonuje systematycznie pomiary i ewidencję źródeł w bazie GIS.	Poprawiono.
153.	Str. 95		Według stanu na 30 grudnia 2005 r.: - liczba Zakładów Dużego Ryzyka Wystąpienia Poważnej Awarii Przemysłowej (ZDR) – 11 , - liczba Zakładów Zwiększonego Ryzyka Wystąpienia Poważnej Awarii Przemysłowej (ZZR) – 30 . - liczba potencjalnych sprawców wystąpienia poważnej awarii – 84 .	Poprawiono.
154.	Str. 97		W pierwszym i drugim akapicie to samo sformułowanie.	Nie uwzględnione. Sformułowanie w pierwszym akapicie dotyczy opisu ogólnego zagadnienia. Sformułowanie w drugim akapicie jest wymienione jako <i>czynnik pozytywny</i> .
155.	Str. 98 ...Instytut Gospodarki Wodnej..	...Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej		Poprawione.
156.	Str. 106 ... Wprowadzenie selektywnej zbiórki napotyka na ogromne problemy. Najistotniejszym z nich jest świadomość ekologiczna mieszkańców, którzy w większości nie są skłonni wydziela poszczególnych surowców ze swoich odpadów, bądź też zbierane do odpowiednich kontenerów odpady są bardzo zanieczyszczone...		Najważniejszym problemem jest brak odpowiednich umocowań prawnych. Obecny system opłat w przypadku części mieszkańców itd. wsi czy osiedli domków jednorodzinnych nie „wymusza” odpowiedniego postępowania z odpadami (itd. segregacja odpadów u źródła powinna iść w parze z obniżeniem opłat za wywóz odpadów itd.). Świadomość ekologiczna mieszkańców ma znaczenie drugorzędne.	Zgodnie z ustaleniami podjętymi na spotkaniu konsultacyjnym zapisy rozdziału dotyczącego gospodarowania odpadami zostały zmienione.
157.	Str. 107		Nie należy zapisywać w Programie OŚ „Budowa nowych składowisk” – raczej rozbudowa kilku starych. Na budowę nowych obiektów nie będzie zgody ludności. Z drugiej strony jest potrzeba budowy nowych, nie tylko modernizacji, instalacji do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.	j.w.

158.	Str. 108 Ograniczenie emisji zanieczyszczeń z dużych źródeł spalania paliw – wpisywanie takiego kierunku działania nie jest żadnym odkryciem. Pozwolenia zintegrowane, które uzyskały już właśnie podmioty o dużej emisji spalin wprowadziły w życie ten kierunek działań. Nie wspomina się tutaj o istotnym problemie dużych miast – komunikacji. Problemem w emisji zanieczyszczeń pochodzących ze spalania jest niska emisja, a osiągnięcie standardów jakości powietrza, czyli poziom emisji nierozzerwalnie wiąże się z emisją.	Uzupełniono.
159.	<p>Str. 120 WIOŚ w Warszawie nie posiada wiedzy na temat zdegradowanych terenów po byłych bazach wojsk radzieckich stacjonujących na terenie województwa mazowieckiego. Powyższych danych nie posiada również zarządca nieruchomości wojskowych Stołeczny Zarząd Infrastruktury z/s Al. Jerozolimskie 97 w Warszawie, właściwy dla terenu woj. mazowieckiego</p> <p>Jednocześnie informuję, że zgodnie z ustaleniami „Protokołu między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o uregulowaniu majątkowych, finansowych i innych spraw związanych z wycofaniem wojsk Federacji Rosyjskiej z terytorium Polski” z dnia 22 maja 1992 r. w części dot. zagadnień ekologicznych wymieniono dwa obiekty zlokalizowane na terenie obecnego woj. mazowieckiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w Warszawie, przy ul. Marsa 19 (aktualnym użytkownikiem jest Jednostka Wojskowa Nr 2305) , - w miejscowości Chrościce, gm. Kałuszyn (aktualnie na terenie funkcjonuje PPHU „ELEKTROPLASMET” Ocykownia Chrościce). <p>Podczas kontroli przeprowadzonych w 1993 r. przez WIOŚ w Warszawie i WIOŚ w Siedlcach nie stwierdzono zanieczyszczenia.</p>	Uwzględnione częściowo – Działanie <i>Rekultywacja terenów zdegradowanych (w tym terenów przemysłowych, terenów po byłych bazach wojsk radzieckich)</i> zostało zmienione na <i>Rekultywacja terenów zdegradowanych (w tym terenów przemysłowych)</i> .
160.	Str. 121 PA1 . Niepoprawnie sformułowany cel, można zmniejszyć przekroczenia poziomów dopuszczalnych, norm dopuszczalnych dla stężeń zanieczyszczeń, natomiast zapis „przekroczeń dopuszczalnych stężeń” jest nielogiczny. Działania, które zostały zapisane jako cel krótkoterminowy na terenie województwa mazowieckiego są wdrożone i już funkcjonują, wynikają one z obowiązku ustawowego oraz rozporządzeń. Oceny, programy naprawcze, kontrola realizacji rozporządzeń wojewody jest wykonywana, monitoring emisji zanieczyszczeń wprowadzony. Natomiast zapis „coroczna ocena jakości powietrza w województwie dla stref B/C” jest błędna, ponieważ klasa strefy B/C została wprowadzona w ocenie rocznej za 2002 i 2003 r., natomiast już w ocenie rocznej za 2004 r. nie obowiązywała, poza tym roczną ocenę za dany rok wykonuje się dla wszystkich stref niezależnie od klasy strefy.	Poprawione.

161.	<p>Str. 121 PA2. Ograniczenie emisji niskiej Inwentaryzacja emisji niskiej jest wykonana i w każdym roku uzupełniana Dalszy monitoring emisji zanieczyszczeń..... powinien znaleźć się w PA1, ponieważ jest to element oceny stanu jakości powietrza, a emisja dotyczy presji. Niezrozumiały jest zapis „Podłączenie obiektów.....wymienione przykłady kogo to dotyczy. W naszym województwie nie ma Nowego Dworu Gdańskiego, natomiast dłaczego obok Warszawy znalazły się: Kozienice, Nowy Dwór Mazowiecki. Warszawa w bardzo dużej części podłączona jest do sieci ciepłej - około 83%. Problem niskiej emisji pochodzącej ze spalania istnieje tylko w nielicznych dzielnicach. Należałoby napisać dalsze podłączenie ze wskazaniem dzielnic. Propozycja likwidacji palenisk domowych opalanych węglem na bardziej przyjazne dla środowiska (... węglowe) – sformułowania wykluczające się, a propozycja nie realna do zrealizowania.</p>			Poprawione.
162.	Str. 124 ...Liwca, Omulwi, Łydni i Radomki...	..Liwca, Omulwi, Łydni i Radomski.		Poprawione na : Liwca, Omulwi, Łydni i Radomki.
163.	<p>Str. 126 Mowa jest o opracowaniu komputerowej bazy danych, m.in. obszarów i obiektów chronionych dla całego województwa. Nie ma tylko wytycznych w POŚ kto ma wykonać to zadanie, gdzie się ma znajdować baza, jakie będą zasady użytkowania. Taka baza obszarów chronionych (ewidencyjna) jest w posiadaniu Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody, a tworzony Mazowiecki System Informacji Przestrzennej będzie miał takie bazy w ujęciu przestrzennym.</p>			Poprawione.
164.	<p>Str. 127 Niektóre działania są tak sformułowane, jak gdyby do tej pory ich nie było. Np. – opracowanie inwentaryzacji i dokumentacji dla starych alei i miejskich parków zabytkowych. Może chodzi o uzupełnianie o nowe obiekty i obszary.</p>			Uwzględnione- poprawiono.
165.	Str. 128 PS2. Zwiększenie retencyjności oraz poprawa stanu przeciwpowodziowych i urządzeń technicznych Działania: ...	Dopisać punkt: budowa polderów	O potrzebie istnienia polderów jako zabezpieczeń przeciwpowodziowych można przeczytać w pkt. 4.5.1. „Programu...”	Uwzględnione – dodano zapis.
166.	Str. 134		Inspekcja Ochrony Środowiska nie jest właściwa w sprawach racjonalnego gospodarowania kopalinami oraz ich ochrony.	Uwzględnione – usunięto zapis.
167.	Str. 134		Inspekcja Ochrony Środowiska nie jest właściwa w sprawach dotyczących ochrony, rozwoju, uporządkowania systemu obszarów chronionych, kształtowania polityki zagospodarowania przestrzennego, ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów.	Uwzględnione – usunięto zapis.
168.	Str. 151		W ostatnim akapicie zamiast średnika wskazane jest użycie dwukropka.	Uwzględnione – poprawiono.
169.	Str. 161 pkt. 9 w tabeli 34 Skutki dla środowiska		W tabeli nie ma określenia skutków planowanej budowy zbiorników wodnych na	Uwzględniono – poprawiono.

			środowisko przyrodnicze.	
170.	<i>Str. 162 Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z p. zm.)</i>	<i>Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity z 2006r. Dz. U. Nr 129, poz. 902).</i>		Poprawione.
171.	Str. 163 Gleby - brakuje Rozporządzenia w sprawie standardów jakości gleby i standardów jakości ziemi oraz innych rozporządzeń limitujących zawartość metali ciężkich i parazytów w przypadku wykorzystania osadów ściekowych czy odprowadzania ścieków do gruntu.			Uwzględnione częściowo – uzupełniono o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi.
172.	Str. 166 Wskaźniki stanu dotyczące powietrza atmosferycznego są złe, ponieważ stan jakości powietrza to jest imisja, czyli rozkład stężeń (izolinie stężeń) na terenie województwa różnych zanieczyszczeń (patrz - Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2004 roku str.145).			Poprawione.

